

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
Ku2025/00871

Remissyttrande gällande En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Region Norrbotten tackar för möjligheten att lämna yttrande avseende “En kulturkanon för Sverige”. Enligt önskemål lämnar vi synpunkter på överväganden och förslag i betänkandet om hur Sveriges kulturkanon ska förvaltas, tillgängliggöras och hållas relevant över tid (avsnitt 6) samt konsekvenser (avsnitt 7).

Sammanfattning

Region Norrbotten delar inte utredningens problembeskrivning om ett splittrat samhälle som motiverar en kulturkanon.

Region Norrbotten avstyrker kommitténs förslag om hur kulturkanon ska förvaltas tillgängliggöras samt hållas relevant.

Region Norrbotten avstyrker kommitténs förslag om finansiering.

Region Norrbotten saknar en analys gällande övriga konsekvenser, till exempel gällande jämställdhet, nationella minoriteter och barnperspektiv. Vi ser även en brist av representation från norra Sverige i utredningen.

Region Norrbottens synpunkter

Kapitel 6: Kommitténs överväganden och förslag

6.1 Principiella utgångspunkter

Region Norrbotten instämmer inte i bilden som utredningen förmedlar. Vi bedömer att satsningen är felprioriterad och riskerar att inskränka mångfald och konstnärlig frihet, vilket strider mot de kulturpolitiska mål som betonar yttrandefrihet och armlängds avstånd.

Vi delar inte utredningens problembeskrivning om ett splittrat samhälle som motiverar en kulturkanon. Sverige har ett rikt och levande kulturliv och kulturens styrka ligger i dess mångfald och föränderlighet. Kultur kan inte bevaras genom en statisk lista, den skyddas och utvecklas genom att fler får tillgång till kultur och möjlighet att skapa.

6.2 Kommitténs förslag om hur Sveriges kulturkanon ska förvaltas, tillgängliggöras och hållas relevant över tid.

Region Norrbotten avstyrker samtliga förslag gällande förvaltning och tillgängliggörande vad gäller att inrätta en stiftelse för kulturkanon samt en digital portal. Vi ser inte behov av särskild förvaltning eller åtgärder för att hålla en kulturkanon relevant över tid.

Vi delar inte intentionen i förslaget om tillfälliga stimulansmedel till läns museer och andra regionala kultur- och kulturarvsaktörer för att initiera regionala kanonprojekt, eftersom principerna om armlängds avstånd och konstnärlig frihet är grundläggande och vägledande för vilka verk och uttryck som kulturinstitutioner och andra aktörer i länet väljer att visa och arbeta med.

Förstärkt statligt stöd till läns museerna behövs, men det behöver riktas till museernas grunduppdrag. Våra regionala institutioner arbetar redan med att göra länets kulturarv tillgängligt, öka kunskapen om dess mångfald, fördjupa insikten om det förflutna samt att dokumentera och förmedla länens historia och kulturmiljöernas värde till invånarna, utifrån gällande styrdokument. Särskilda resurser bör avsättas för förvaring gällande bevarandet av kulturarvet.

Kapitel 7: Konsekvenser

7.1 Ekonomiska konsekvenser

Region Norrbotten avstyrker förslagen om finansiering genom omfördelning från utgiftsområde 17 och Allmänna arvsfonden. En omfördelning medför en minskning av stödet till ideella föreningar och kan leda till ökade samhällsklyftor. Medel från arvsfonden är riktade till grupper med särskilda behov.

Vi bedömer att omfördelning av medel till kulturkanon skulle leda till minskad delaktighet och tillgång till kultur. För en jämlik tillgång till kultur i hela landet krävs i stället långsiktig finansiering av regional kulturverksamhet samt en stärkt kulturbudget och ökade medel till folkbildning, studieförbund och en jämlik tillgång av kultur för barn och unga.

7.2 Övriga konsekvenser

Region Norrbotten saknar en analys gällande övriga konsekvenser, till exempel gällande jämställdhet, nationella minoriteter och barnperspektiv. Vi ser även en brist av representation från norra Sverige i utredningen. Kulturkanon riskerar att befästa en berättelse om svensk kultur som inte är representativ.

Region Norrbotten, som deltar i arbetet kring försoningsprocessen gällande försvenskning, tycker att det är oroväckande att utredningen föreslår en anpassning till en definierad svensk kultur. Vi ser en risk med att kulturkanon används för att styra kulturuppfattning snarare än för att främja måluppfyllelsen av den nationella kulturpolitiska målen.

Slutligen framhåller Region Norrbotten vikten av att rusta våra medborgare för kris och beredskap. Genom en stärkt kulturbudget kan vi skapa förutsättningar för regionala kulturverksamheter att utvecklas och nå fler. Vi behöver ökade resurser till folkbildning och studieförbund och en jämlik tillgång till kultur för barn och unga i hela landet. Genom att investera i samtliga kulturområden bygger vi inte bara kultur, vi bygger motståndskraft.